

## Sárdi Fülöp Szófiában Barátaival



Ez a kép akkor készült, amikor elindultunk 1939-ben Izraelbe [akkor: Palesztina]. Ez Szófia. Ezzel a kettővel mentem ki Izraelbe. Balról Schwartz Jóska, Benczés Ernő és én. A Schwartz Jóska visszajött. Ő angol katona volt és visszakeveredett, találkoztam vele itt Sulyok József név alatt, a MATEOSZ-nak (Magyar Teherfuvarozók Országos Szövetkezete) volt a vezérigazgatója a felszabadulás után. Gépkocsivezető volt egyébként. A Benczés Ernő a Caola gyárnak volt az ügynöke a háború előtt. Ővele nem tudom, mi lett.

1937 végén kezdtem érdeklődni, hogy hogyan lehet elmenni Magyarországról. És nagyon nehéz volt, mert katonaköteles voltam, és különben is, hova menjek, és mit csináljak. És akkor

összekerültem a Sulyok Jóskával és a Benczés Ernővel. Valahogy ők is orientálódtak kifele, és ők mondták nekem, hogy a Klauzál téren van egy hely, ahol a cionisták összejönnek, és azoktól esetleg lehet majd valamit találni. S akkor elkezdtem oda járni. Ez a Betár mozgalom volt [lásd: Betár Magyarországon]. Csak dumáltunk. Egy állandó, abszolút titkos klub volt, ahova mi, hárman mindig fölmentünk. Egy lakásban voltak ezek az összejövetelek. Engem egy dolog érdekelt, hogy hogy lehet Magyarországról elmenni. És ők azt mondták, hogy mi segítünk neked, hogy kikerülj Palesztinába. Ott összeismerkedtem több zsidó gyerekkel: a Goldsteinékkal meg a Weisz Emillel, akik odajártak. És akkor az volt, hogy mostan alija lesz. Ki kell jutnunk Bulgáriába, és ott egy görög hajó fog bennünket várni, és ki fog bennünket vinni. Ez egy kis létszámú társulat volt, voltunk nyolcan-tízen, akik összebeszéltünk.

És akkor már komolyan felkészültünk. A felkészülés avval járt, hogy először nekem Magyarországról ki kellett jutnom. És ehhez útlevél kellett. Ehhez a Steinerék adtak pénzt. Lekenyereztek a Honvédelmi Minisztériumban egy századosi rangban lévő palit, akinél kijárták, hogy 300 pengőért kaptam egy útlevelet, és nyaralói vízummal kijutottam Bulgáriába, Burgasz volt a cél. Úgy volt, hogy mi, hárman elindulunk: a Sulyok Jóska, akinek volt felesége már, a Benczés Ernő, aki célibataire [nőtlen, agglegény] volt, és én. Ez volt 1939 tavasza.

Vonattal mentem, és emlékszem, csak egy hátizsákot vittem. Az anyám betett egy császárszemlét, mert azt én reggelenként szoktam enni, belecsempészett, hogy az legyen nekem az első reggeli. Terv szerint indultunk Szófiába, ott megháltunk, és fölvevük a kapcsolatot a burgasziakkal, és lementünk Burgaszba. Két hét eltelt, a vízumom lejárt, és már illegálisan voltunk Bulgáriában. A bulgárok betettek bennünket egy lágerbe mint illegális tartózkodókat. Voltunk vagy kétszázan vagy kétszázötvenen. Több országból, de elsősorban magyarok. Magyarok, akik Palesztinába akartak mind menni. Ott voltunk három hétig. Alakult egy bizottság, mi, hárman benne voltunk. Voltak ott nők meg idősek meg gyerekek, kétségbe voltak esve, ők már régen ott voltak. Emlékszem, mi, hárman és még két másik folyton tárgyaltunk, hogy hogy lehetne hajót kapni, mert megvolt a pénz meg minden.